

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-५ : Semester No. V : अभ्यासपत्रिका क्र. XI

Discipline Specific Elective (DSE-E5)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E5)

वाङ्मय प्रवाहाचे अध्ययन : मध्ययुगीन

पाठ्यपुस्तक : दृष्टांतपाठ-निवडक दृष्टांत (संपादन)

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर

उद्दिष्ट :

१. मध्ययुगीन महाराष्ट्र व महानुभाव पंथ यांचा परिचय करून घेणे.
२. महानुभाव वाङ्मयाच्या प्रेरणा व स्वरूप समजून घेणे.
३. महानुभावीय ग्रंथकार केसोबास यांचा परिचय करून घेणे.
४. दृष्टांतपाठातील आशयस्वरूप व अभिव्यक्ती विशेष अभ्यासणे.
५. दृष्टांतपाठातील भाषिक वैभवाचा परिचय करून घेणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	● मध्ययुगीन महाराष्ट्र आणि महानुभावीय गद्याच्या प्रेरणा व स्वरूप ● महानुभाव गद्य ग्रंथकार केसोबास यांचा परिचय ● दृष्टांतपाठाचे स्वरूप	१५	१
विभाग २ Module II	■ दृष्टांतपाठातील आशयसूत्रे ● सामाजिकता ● सांस्कृतिकता ● प्रादेशिकता ● पंथीय निष्ठा ● तत्त्वज्ञान व मूल्यविचार	१५	१
विभाग ३ Module III	■ दृष्टांतपाठातील अभिव्यक्ती विशेष ● निवेदन/कथनशैली ● व्यक्तिचित्रण ● घटना, प्रसंगवर्णने ● प्रतिमा व प्रतीके ● रचनाविशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	■ दृष्टांतपाठातील भाषावैभव ● शब्दसौष्ठव ● अल्पाक्षरत्व ● मुलभ रचनाविशेष ● म्हणी, वाक्प्रचार, उखाणे ● अलंकार वैभव ● व्याकरणिक विशेष	१५	१

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीघोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

- सूचना :**
१. विभाग एकवर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.
  २. अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता सेमिनारसाठी दहा गुण आहेत.

सेमिनार विषय :

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील कोणत्याही एका साहित्यकृतिआधारे सामाजिक, सांस्कृतिक, मूल्यविचार, भाषाविशेष इत्यादीपैकी कोणत्याही एका विषयानुषंगाने सादरीकरण करणे.

मूलभूत वाचन :

१. तुळपुळे, शं. गो. (संपा.)	दृष्टांतपाठ, केशिराज संकलित, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
२. कोलते, वि. भि.	महानुभाव तत्त्वज्ञान, अरुण प्रकाशन, मलकापूर
३. कोलते, वि. भि.	महानुभाव आचारधर्म, अरुण प्रकाशन, मलकापूर
४. राजनकर, सुहास	दृष्टांतपाठ : अन्वय आणि चिकित्सा, ऋचा प्रकाशन, नागपूर
५. कुंदप, कोमल कन्हैया	चक्रधर निरूपन दृष्टांतपाठ विवेचन, सातारा

पूरक वाचन :

१. पठाण, यू. म.	महानुभाव साहित्य संशोधन खंड १, मराठवाडा विद्यापीठ प्रकाशन, औरंगाबाद
२. पंजाबी, माधव (संपा.)	श्री. च. पाणी व्यासकृत दृष्टांत अन्वय व्याख्यान
३. आवलगावकर, रमेश	महानुभावांची अन्वयस्थळे, चंद्रकांत प्रकाशन, पुणे
४. ढेरे, रा. चिं.	प्राचीन मराठीच्या नवधारा, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर

संदर्भ ग्रंथ :

१. पानसे, मु. ग.	यादवकालीन महाराष्ट्र, मुंबई मराठी ग्रंथ संग्रहालय, मुंबई
२. बोरांवकर, वसंत	प्राचीन मराठी चरित्रलेखन, कॉन्टेन्टल प्रकाशन, पुणे
३. तुळपुळे, शं. गो.	यादवकालीन मराठी भाषा, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
४. देशमुख, उषा	मराठी साहित्याचे आदिबंध, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई
५. ढेरे, रा. चिं.	महाराष्ट्राचा देव्हारा, विश्वकर्मा साहित्यालय, पुणे
६. पाठक, अरुणचंद्र	स्थानपोथी : एक पुरातत्त्वीय अभ्यास, म.रा.साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई